

قصه درازی است. قصه کشمکش آدم با آن کسی که در اندرون‌اش با او صبح تا شب در حال صحبت کردن است. از ازل تا امروز و از امروز تا پایان! در واقع همه ما دو نفریم! یک نفر که خودمانیم! یک نفر هم صبح تا شب به ما می‌گوید: بکن، نکن! ناراحت می‌شود، خشمگین، شاد، احمق، باهوش، عصبانی، مسئله‌هایمان را حل می‌کند، خیلی وقت‌ها هم برایمان مسئله‌ساز می‌شود، حسود است، دروغ هم می‌گوید تازه بعضی وقت‌ها! خیلی خوب است که آن نفر دوم را بشناسیم و به او نزدیک شویم و با او یکی شویم. برای این که به تضادهای پایان بدهیم و با او به یک صلحی برسیم! فکر می‌کنم دین هم آمده تا همین کسی که «یوسوسه‌ی صدور الناس» را به ما بشناساند!

خیلی آرام و یواش به او نزدیک شوید. خیلی باهوش است و زود در می‌رود! یکی از راه‌های نزدیک شدن به ایشان این است که به خودتان گوش بدهید! فقط گوش بدهید و نگاه کنید. اصلن سعی نکنید آن را بگیرید! ببینید چه‌طور فکر و رفتار می‌کند! مثل دیدن یک فیلم سینمایی!

اول‌هایش خیلی سخت است! و زود خسته‌تان می‌کند. سعی کنید کم‌کم زمان تماشا کردن ذهنتان را بیش‌تر کنید. حتماً حداقل روزی دو تا سه دقیقه و حتی سی ثانیه این کار را انجام بدهید! بعدش چیزهای خوبی به سراغ‌تان می‌آید.

از تجربیاتتان به ما هم بگویید.

این شعر حافظ را هم با هم بخوانیم تا خانه دلمان جای عشق باشد همیشه!

بر نیامد از تمنای لب‌ت کامم هنوز	بر امید جام لعلت دُردی‌آشامم هنوز
روز اول رفت دینم در سر زلفین تو	تا چه خواهد شد در این سودا سرانجامم هنوز
ساقیا ده جرعه‌ای زان آب آتشگون که من	در میان پختگان عشق او خامم هنوز
پرتو روی تو تا در خلوتم دید آفتاب	می‌رود چون سایه هر دم بر در و بامم هنوز
در ازل داده‌ست ما را ساقی لعل لب‌ت	جرعه جامی، که من مدهوش آن جامم هنوز
ای که گفתי جان بده تا باشد آرام جان	جان به غم‌هایش سپردم نیست آرامم هنوز
در قلم آورد حافظ قصه لعل لبش	آب حیوان می‌رود هر دم ز اقلامم هنوز

دم مؤلفان باحال کتاب گرم و دوستان خوب تولید و تألیف برای انتشار این کتاب خوب!

دم شما هم گرم!

دل‌نوشته ...

همه ما تو زندگی‌مون دنبال دوست خوب می‌گردیم.
 هر کس واسه انتخاب دوست، ملاک‌هایی داره.
 یکی می‌گه یه دوست می‌خوام مهربون باشه.
 یکی می‌گه یه دوست می‌خوام بامعرفت باشه.
 یکی می‌گه یه دوست می‌خوام خوشگل و خوش تیپ باشه.
 یکی می‌گه یه دوست می‌خوام پولدار باشه.

و ...

می‌خوام یه دوست بهتون معرفی کنم که از همه مهربون‌تره حتی مادر، از همه پولدارتره، از همه قوی‌تره، از همه خوشگل‌تره، همیشه خوبی تو رو می‌خواد. همیشه کنارت و هر وقت لازمش داشته باشی، هست.
 اگر می‌خواید بهترین زندگی رو داشته باشید، با خدا رفیق شوید، همین کافیه.

دل گفت مرا علم لَدَتی هوس است تعلیم کن اگر تو را دسترس است
 گفتم که الف گفت دگر هیچ مگو در خانه اگر کس است یک حرف بس است

درباره کتاب ...

وقتی که خودمون درس می‌خوندیم، همیشه سعی می‌کردیم ببینیم بچه زرنگا چه جور درس می‌خونن. وقتی کتاب درسی شونو می‌دیدیم، پر از نکته بود که تو حاشیه کتاب نوشته بودن و زیر کلمات مهم کتاب خط کشیده بودن، به جورایی انقدر کتاب کشف کرده بودن که بدمون میومد نگاه کنیم. کتابی که الان جلوتونه بر همین اساس تألیف شده. اول هر درس یه مقدمه براتون آوردیم تا با کلیات درس آشنا بشید؛ بعد متن کتاب درسی رو براتون آوردیم و کلمات و عبارات مهمشون رو براتون های‌لایت کردیم. اگر داخل متن آیه‌ای بود اون رو به صورت کامل براتون توضیح دادیم؛ اول مفهوم اصلی آیه رو بیان کردیم؛ بعد سایر پیام‌های آیه و در آخر هم ارتباط آیه با احادیث بیان کردیم.

تو بخش «جمع‌بندی» نکات مهم متن کتاب رو براتون طبقه‌بندی کردیم و هم‌چنین نکات مهمی رو اضافه کردیم مثل روابط علت و معلولی. یه بخش‌هایی تو کتاب داریم به نام «بهتر بدانیم» که نکات سطح بالاتر رو بیان می‌کنه.

آخر هر درس یه قسمت به نام «راهنمایی» وجود داره؛ این بخش شما رو راهنمایی می‌کنه که برای پاسخ‌گویی به تست‌های این درس به چه اطلاعاتی در مورد درس نیاز دارید، تست‌های هر درس هم شامل تست‌های تألیفی و سراسری می‌شه. چینش تست‌ها به صورتی که ترتیب مطالب کتاب درسی رعایت نشده تا اگر در دو یا سه زمان مختلف خواستید به تست‌ها پاسخ بدید، هر دفعه کل مطالب درس براتون مرور بشه.

یادتون نره اگر پاسخ تستی رو بلد نبودید؛ حتماً پاسخ تشریحی رو بخونید و حتماً حتماً کنار تست علامت بزنیند تا بعداً دوباره تست رو پاسخ بدید.

تشکرنامه ...

تشکر ویژه می‌کنیم از دکتر نصری عزیز که فرصت نوشتن کتاب را به ما دادند؛ هم‌چنین از مهندس سلیمان‌زاده و خانم حسامی که از اولین لحظه تا آخر کار همواره کنار ما بودند سپاس‌گزاریم. از آقایان لشکری، کرانی، احصائی و رضایی‌بقا که زحمت و پیرایش کتاب را کشیدند سپاس‌گزاریم و تشکر ویژه‌ای هم از دوستان واحد تولید داریم.

از دانش‌آموزان عزیزی که در سال گذشته این کتاب رو مطالعه کردند و اشکالاتش رو بهمون گفتند حسابی ممنونیم؛ خانم نازنین ابراهیمی و پریا عباس‌زاده و آقای امیرحسین اسدی و امیر رضایی.

فهرست

تست	درس نامه
۱۶	درس اول هدف زندگی ۷
۲۸	درس دوم پر پرواز ۲۱
۳۹	درس سوم پنجره‌ای به روشنایی ۳۴
۵۳	درس چهارم آینده روشن ۴۵
۶۴	درس پنجم منزلگاه بعد ۵۹
۷۴	درس ششم واقعه بزرگ ۶۸
۸۶	درس هفتم فرجام کار ۷۸
۹۷	درس هشتم آهنگ سفر ۹۱
۱۰۶	درس نهم دوستی با خدا ۱۰۱
۱۲۰	درس دهم یاری از نماز و روزه ۱۱۲
۱۳۰	درس یازدهم فضیلت آراستگی ۱۲۶
۱۳۹	درس دوازدهم زیبایی پوشیدگی ۱۳۵
۱۴۵	پاسخنامه تشریحی ۱۴۵
۱۷۵	پاسخنامه کلیدی ۱۷۵

باری از نماز و روزه

مقدمه درس

در این درس، ابتدا می‌خواهیم ببینیم «چرا ما نماز می‌خوانیم و روزه می‌گیریم؟» برای پاسخ به این سؤال، ثمرات نماز و روزه را با توجه به آیات قرآن کریم بررسی می‌کنیم. در آخر درس نیز برخی احکام را پیرامون نماز و روزه بیان می‌کنیم.

سؤال کلیدی چرا خداوند فواید احکام را برای ما بیان می‌کند؟

خدای مهربان برای زندگی ما انسان‌ها برنامه‌ای تنظیم کرده که دربردارنده احکام و وظایف گوناگونی در ارتباط با خدا، خود، خانواده، جامعه و خلقت است. با عمل به این برنامه و احکام و دستورات آن، انسان می‌تواند در مسیر نزدیک شدن به خدا گام بردارد و به رستگاری در دنیا و آخرت برسد. اگر چه تمامی این احکام و دستورات در جهت مصلحت ما است؛ اما انسان دوست دارد حکمت و علت احکام الهی را بداند و با معرفت بیشتر دستورات الهی را انجام دهد. از این رو، خدای متعال برخی از فایده‌های مهم‌ترین احکام خود را از طریق آیات قرآن کریم و سخنان معصومان به اطلاع ما رسانده است.

سؤال کلیدی فواید اصلی نماز و روزه را نام ببرید.

خداوند در آیات مختلفی، فایده‌های نماز و روزه را بیان فرموده است. دو فایده نماز عبارتند از:
 ۱- یاد خدا ۲- دوری از گناه
 مهم‌ترین فایده روزه نیز عبارت است از: تقوا.
 در این درس به فایده دوم نماز که با فایده روزه؛ یعنی تقوا ارتباط دارد، می‌پردازیم و این دو را با هم بررسی می‌کنیم.
 راستی تقوا چیست؟ چرا قرآن کریم همواره مردم را دعوت به تقوا می‌کند؟

جمع‌بندی نکات

- ۱ خداوند برنامه‌ای برای ما تنظیم کرده است که شامل احکام و وظایف گوناگونی در ارتباط با خدا، خود، خانواده، جامعه و خلقت است.
- ۲ با عمل به این برنامه (علت)، انسان در مسیر نزدیک شدن و تقرب به خدا گام برمی‌دارد و به رستگاری در دنیا و آخرت می‌رسد (معلول = نتیجه).
- ۳ انسان دوست دارد حکمت و علت احکام الهی را بداند (علت) تا با معرفت بیشتری دستوره‌های الهی را انجام دهد. (معلول).
- ۴ ثمرات نماز ۱- یاد خدا (برترین ثمره)
۲- دوری از گناه
- ۵ مهم‌ترین ثمره روزه، تقواست.

سؤال کلیدی تقوا به چه معناست و انسان با تقوا چه ویژگی‌هایی دارد؟

تقوا

برای این که حقیقت تقوا را دریابیم، ابتدا مثالی را که امیر مؤمنان علی علیه السلام بیان فرموده است، ذکر می‌کنیم. ایشان می‌فرماید: «مثل انسان‌های بی تقوا، مثل سوارکارانی است که سوار بر اسب‌های چموش و سرکشی شده‌اند که لجام را پاره کرده و اختیار را از دست سوارکار گرفته‌اند؛ به بالا و پایین می‌پرند و عاقبت، سوارکار را در آتش می‌افکنند. اما مثل آدم‌های باتقوا، مثل سوارکارانی است که بر اسب‌های رام سوار شده‌اند و لجام اسب را در اختیار دارند و راه می‌پیمایند تا این که وارد بهشت شوند.»
 تفاوت اصلی میان این دو سوارکار که یکی به هلاکت می‌رسد و دیگری به رستگاری، در سرکشی و لجام‌گسیختگی اسب یکی از آن‌ها و رهوار و مطیع بودن اسب دیگری است.

این لجام گسیختگی و سرکشی در انسان بی تقوا و رهواری و مطیع بودن در انسان باتقوا به چه معنا است؟ «تقوا» به معنی «حفاظت» و «نگهداری» است. انسان باتقوا خودنگهدار است و خود را از گناه حفاظت می کند؛ یعنی بر خودش مسلط است و زمام و لجام نفس خود را در اختیار دارد و نمی گذارد که نفس با سرکشی، او را در دره های هولناک گناه بیندازد. انسان باتقوا، می کوشد روزه روز بر توانمندی خود بیفزاید تا اگر در شرایط گناه و معصیت قرار گرفت، آن قوت و نیرو او را حفظ کند و از آلودگی نکه دارد.

اکنون این سؤال پیش می آید که چگونه تقوا را در خود به وجود آوریم که بتوانیم در مواقع خطر بر خود مسلط باشیم و از گناه دوری کنیم؟ قرآن کریم راه های متعددی برای کسب تقوا به ما نشان داده که در این درس به دو مورد مهم از آن ها، یعنی «نماز» و «روزه» اشاره می کنیم.

بهبودانیم

در درس ۷ آیات ۱۳۳ تا ۱۳۵ سوره آل عمران را خواندیم که ویژگی های افراد باتقوا را بیان می کرد: «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش از پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است: همان ها که در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می کنند و خشم خود را فرومی برند و از خطای مردم می گذرند و خدا نیکوکاران را دوست دارد و آن ها که وقتی مرتکب عمل زشتی می شوند، یا به خود ستم می کنند، به یاد خدا می افتند و برای گناهان خود طلب آموزش می کنند.»

جمع بندی و نکات

- سخن حضرت **آدم بی تقوا** مانند سوار کاری است که سوار اسبی سرکش شده و لجام آن را در اختیار ندارد. ← عاقبت وی افتادن در آتش است.
- علی **آدم باتقوا** مانند سوار کاری است که سوار اسبی راهوار شده و لجام آن را در اختیار دارد. ← عاقبت وی به بهشت رفتن است.
- تقوا: دقت کنید در حدیث حضرت علی **منظور از اسب همان نفس است.**
- معنی: توانایی نگه داری و حفاظت از خود در برابر گناه و زشتی
- انسان باتقوا بر خودش مسلط است و توانایی حفظ خود از گناهان را دارد و می کوشد روزه روز بر تقوای خود بیفزاید (علت) تا از آلودگی ها حفظ شود (معلول).

سؤال کلیدی: نماز چگونه انسان را از گناهان بازمی دارد؟

نماز و بازدارندگی از گناه

انسانی که پنج بار در طول روز نماز به پا می دارد، یاد خدا را در دل خود زنده می کند و حضور او را در جای جای زندگی احساس می کند. توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال، موجب می شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند. خداوند در قرآن کریم می فرماید:

عنکبوت، ۴۵

... وَ أَقِمِ الصَّلَاةَ و نماز را بر پا دار،
 إِنَّ الصَّلَاةَ که نماز
 تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ از کار زشت و ناپسند بازمی دارد
 وَ لَذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ و قطعاً یاد خدا [ثمره ای] بالاتر است،
 وَ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ و خدا می داند چه می کنید.

کلیدواژه: الصَّلَاة

مفهوم آیه: نماز و ثمرات آن

پیام آیه

- ۱ مخاطب این آیه، پیامبر **ﷺ** است.
- ۲ خداوند، پیامبر **ﷺ** را به بر پا داشتن نماز امر می کند.
- ۳ اولین ثمره نماز، دورشدن از کارهای زشت و ناپسند است.
- ۴ دومین و برترین ثمره نماز، یاد خداست (کلمه «اکبر» به معنای «بزرگ تر» نشان دهنده اهمیت بیشتر یاد خداست).
- ۵ خداوند از اعمال ما آگاه است.

«اقم الصلاة»

«تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ»

«و لَذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ»

«و اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»

سؤال کلیدی میزان اثرگذاری نماز در زندگی انسان وابسته به چیست؟

با این حال، برخی می‌گویند: «ما نماز می‌خوانیم، اما تأثیر آن را کم‌تر در خود مشاهده می‌کنیم و معمولاً دست از رفتارهای قبلی برنمی‌داریم. پس چگونه نماز بازدارندهٔ انسان از زشتی‌ها و منکرات است؟»

شایسته است دقت کنیم که تأثیر نماز به تداوم و به میزان دقت و توجه ما بستگی دارد. چنان‌که اگر گفته شود هر کس درس بخواند، موفق می‌شود، طبیعتاً موفقیت همه یکسان نیست و به نحوه و کیفیت درس خواندن آن‌ها بستگی دارد. بنابراین اگر نمازهای روزانه خود را ترک نکنیم و دقت و توجه خود را در نماز افزایش دهیم، از آن تأثیر خواهیم پذیرفت. نمی‌توان انتظار داشت خواندن چند رکعت نماز شتاب‌زده و بدون رعایت آداب، تأثیر چندانی در ما داشته باشد. اگر تلاش کنیم روزبه‌روز نماز را با کیفیت بهتر و رعایت آداب آن انجام دهیم، به زودی تأثیر آن را خواهیم دید.

هر کدام از ما می‌توانیم این مورد را در میان اطرافیان و بستگان مشاهده کنیم و دریابیم افرادی که به نمازشان توجه بیشتری دارند، در مقایسه با کسانی که نماز نمی‌خوانند، یا نماز خود را شتاب‌زده و بدون رعایت آداب می‌خوانند، از منکرات بیشتری دوری می‌کنند. اگر به زندانیان و خلافکاران جامعه نگاه کنیم، می‌بینیم که چنین مجرمانی کم‌تر از میان افراد نمازخوان هستند. همین موضوع نشان می‌دهد که نماز تأثیر خود را گذاشته و هر قدر با توجه و دقت بیشتر انجام شود، تأثیر آن بیشتر هم خواهد شد.

سؤال کلیدی چگونه می‌توانیم بفهمیم نمازمان پذیرفته شده است؟

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «هر کس می‌خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی بازداشته است یا نه. به هر مقدار که نمازش سبب دوری او از گناه و منکر شود، این نماز قبول شده است.»

نتیجه این‌که: اگر می‌بینیم که با خواندن نماز در حال دور شدن از گناهان هستیم، معلوم می‌شود نمازمان مورد قبول خدا قرار گرفته و اگر نماز، ما را از گناه و زشتی باز ندارد، معلوم می‌شود که عیب و نقصی در نماز خواندن ما هست. باید جست‌وجو کنیم تا آن عیب را بیابیم و برطرف کنیم.

سؤال کلیدی ثمرهٔ اجرای صحیح هر یک از افعال نماز چیست؟

اگر نماز را کوچک بشماریم ...

اگر نماز را کوچک بشماریم و نسبت به آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم درک صحیح داشته باشیم، نه تنها از گناهان که حتی از برخی مکروهات هم به تدریج دور خواهیم شد. از این‌رو:

اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد.

اگر در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم، آلودگی‌های ظاهری ما کم‌تر خواهد شد.

اگر شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کم‌تر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.

اگر هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خداوند بر همه چیز توجه داشته باشیم، قدرت‌های دیگر در نظرمان کوچک خواهند شد و به آنان توجه نخواهیم کرد.

اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران خضوع و خشوع نخواهیم کرد.

اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

اگر عبارت «غَیْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّینَ» را با توجه بگوییم، خود را در زمرهٔ کسانی که خدا بر آن‌ها خشم گرفته یا راه را گم کرده‌اند، قرار نخواهیم داد.

بنابراین؛ با تکرار درست آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم به تدریج چنان تسلطی بر خود می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم.

جمع‌بندی و نکات

۱] توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال (علت) سبب دوری انسان از گناهان می‌شود (معلول = نتیجه).

۲] تأثیر نماز در زندگی به دو عامل بستگی دارد: [تداوم و پیوستگی نماز] [عدم ترک نماز] [میزان دقت و توجه ما هنگام نماز]

۳] با توجه به سخن امام صادق علیه السلام می‌فهمیم که میزان پذیرفته شدن نماز بستگی به تأثیر نماز در دوری انسان از گناهان دارد.

۴] دوری از گناهان و حتی مکروهات نتیجه: [الف] کوچک‌نشردن نماز [ب] داشتن درک صحیح نسبت به آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم.

تنبیه و اثر (معلول)	افعال نماز (علت)
دوری از بی‌نظمی	انجام به موقع
کم‌تر شدن آلودگی‌های ظاهری	نماز را با لباس و بدن پاک در پنج نوبت خواندن
تمایل کم‌تر به کسب درآمد از راه حرام	رعایت شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار
بی‌توجهی به غیرخدا	توجه به بزرگی خداوند در هنگام گفتن تکبیر «اللّه اکبر: خدا بزرگ‌تر است».
در برابر مستکبران خضوع و خشوع نمی‌کنیم.	توجه به عظمت خداوند در رکوع و سجود: «سبحان ربّی العظیم و بحمده: پاک و منزّه است پروردگار بزرگ من و سپاس مخصوص اوست.» «سبحان ربّی الاعلیٰ و بحمده: پاک و منزّه است پروردگار بلندمرتبه من و سپاس مخصوص اوست.»
دل‌ن بستن به سایر راه‌های انحرافی	بیان صادقانه عبارت «إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ: ما را به راه راست هدایت کن.»
خود را جزء کسانی که خدا بر آنها خشم گرفته یا راه را گم کرده‌اند، قرار نخواهیم داد.	با توجه گفتن عبارت: «غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لَا الضَّالِّينَ: (ما را به راه کسانی که) بر آنها خشم گرفته‌ای و گمراهان (هدایت نکن).»

۶ با تکرار صحیح آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم (علت) به تسلط بر خود دست می‌یابیم و می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم (نتیجه = معلول).

بررسی

با توجه به آن چه گفته شد، ببینید که فهم و درک درست اعمال زیر، انسان را در برابر چه گناہانی حفظ خواهد کرد:

منکرات	عبارات و اعمال نماز
۱- شرک	۱- خواندن سوره توحید
۲- بی‌حرمتی به پیامبر ﷺ و اهل بیت ایشان	۲- درود بر پیامبر در تشهد
۳- یأس و ناامیدی از رحمت الهی	۳- دعای قنوت
۴- نفاق و تفرقه	۴- حضور در نماز جماعت
۵- شرک عملی	۵- گفتن عبارت «إِيَّاكَ نَعْبُدُ»
۶- وابستگی به غیرخدا	۶- گفتن عبارت «إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ»

سوال کلیدی نجاسات را نام ببرید.

تکمیل احکام

در سال‌های قبل آموختیم که برای انجام نماز، لازم است بدن و لباس ما پاک باشد و در صورتی که به یکی از نجاسات آلوده شده باید قبل از نماز پاک گردد.

بنابراین، لازم است هر مسلمانی نجاسات را بشناسد و راه پاک کردن اشیای نجس را بداند.

توجه: همه چیز پاک است، مگر ۱۱ چیز و آن چه در اثر برخورد با آنها نجس می‌شود.

برخی از نجاسات عبارت‌اند از:

- ۱- خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد.
- ۲ و ۳- ادرار و مدفوع انسان و حیوان‌های حرام‌گوشتی که خون جهنده دارند.
- ۴- مردار انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد.
- ۵ و ۶- سگ و خوک، زنده و مرده آنها نجس است.
- ۷- کافر (یعنی کسی که به خدای یگانه اعتقاد ندارد).
- ۸- شراب و هر مایع مستی‌آور، نجس است.

همچنین لازم است بدانیم: نوشیدن شراب، چه کم و چه زیاد حرام است و در زمره بزرگ‌ترین گناهان شمرده شده است. خداوند در قرآن درباره این عمل ناروا می‌فرماید:

مائده، ۹۱ - ۹۰

«ای مردمی که ایمان آورده‌اید، به راستی شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، پلید و از کارهای شیطانی است. پس از آن‌ها دوری کنید تا رستگار شوید، شیطان می‌خواهد با شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا دور سازد و از نماز بازدارد.»^۱

مفهوم آیه: علت حرمت شراب و قمار

پیام آیه

- ۱ | مخاطب آیه ایمان‌آوردگان هستند و این موضوع نشان از رواج شراب در میان مسلمانان در زمان پیامبر ﷺ دارد.
- ۲ | خداوند در این آیه ۴ کار را از کارهای شیطانی معرفی می‌کند: ۱- شراب ۲- قمار ۳- بت‌پرستی ۴- تیرک‌های بخت‌آزمایی
- ۳ | دوری از این ۴ کار شیطانی، شرط رستگاری است.
- ۴ | خداوند راه‌های فریب شیطان را در این آیه ۱- ایجاد دشمنی و کینه در میان مردم و ۲- غفلت از یاد خدا بیان می‌کند.
- ۵ | دو اثر منفی شراب و قمار که علت حرام‌شدن آنان نیز می‌باشد عبارت‌اند از: ۱- ایجاد دشمنی و کینه میان مردم، ۲- غافل‌شدن از یاد خدا و نماز

بهتر بدانیم

آیه ۹۱ سوره مائده را در درس دوم نیز خواندید. در آن‌جا به دو عامل (۱) ایجاد کینه و دشمنی میان مردم و (۲) بازداشتن انسان از یاد خدا و نماز را از راه‌های شیطان برای فریب انسان برشمردیم.

سؤال کلیدی دو مورد از اعمالی که خاصیت نماز را از بین می‌برد، نام ببرید.

اعمالی که تأثیر نماز را از بین می‌برند:

توجه کنیم که برخی کارها نیز خاصیت نماز را از بین می‌برند. باید بکوشیم آن کارها را از زندگی خود بیرون کنیم؛ مانند:

۱- ناراحت کردن پدر و مادر

امام صادق علیه السلام فرمود: «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.»

۲- غیبت کردن

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به ابوذر فرمود: «هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر این‌که فرد غیبت‌شده، او را ببخشد.»

جمع‌بندی و نکات

- ۱- خون انسان و حیواناتی که خون جهنده دارند (مانند گوسفند).
- ۲ و ۳- ادرار و مدفوع انسان و حیوانات حرام‌گوشتی که خون جهنده دارند (مانند گربه).
- ۴- مردار انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد: مردار یعنی تکه‌ای از اعضای بدن پس از مرگ. دقت کنید حیوانات حلال‌گوشت در صورتی که ذبح اسلامی شوند، مردارشان پاک است.
- ۵ و ۶- سگ و خوک زنده و مرده‌شان نجس است: این دو حیوان تمام اعضای بدنشان نجس است و هیچ وقت و به هیچ صورتی پاک نمی‌شوند.
- ۷- کافر، کسی که به خدای یگانه اعتقاد ندارد. (دقت کنید، مسیحیان و یهودیان و در کل پیروان سایر پیامبران به خدای یگانه اعتقاد دارند).
- ۸- شراب و هر مایع مستی‌آوری

۲ | با توجه به سخن امام صادق علیه السلام می‌فهمیم نگاه از روی خشم به پدر و مادر (علت)، نمازش از سوی خدا پذیرفته نمی‌شود (نتیجه = معلول).

۱- بهتر است صورت عربی آیات ۹۰ و ۹۱ سوره مائده را بدانید:

«يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ * إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُضَدِّكُمُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ»

با توجه به سخن پیامبر ﷺ، هر کس غیبت کند (علت)، تا چهل روز نماز و روزه اش پذیرفته نمی‌شود (نتیجه = معلول) و شرط پذیرفته شدن نماز و روزه، بخشیده شدن توسط فرد غیبت شده است.

سوال کلیدی: روزه چگونه انسان را با تقواتر می‌کند؟

روزه و تقویت تقوا

میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و «تقوا» بستگی دارد و هر قدر هدف بزرگ‌تر باشد، تقوای بیشتری می‌طلبد.

روان‌شناسان، کارهایی را برای تقویت اراده و تسلط بر خود پیشنهاد می‌کنند تا افراد بتوانند به موفقیت در برنامه‌هایی مانند درس، ورزش، کسب و کار و مانند آن برسند. خداوند، انسان را به عملی راهنمایی می‌کند که اگر آن را به درستی انجام دهد، چنان تسلطی بر خود پیدا می‌کند که می‌تواند موانع درونی را کنار بزند و گام‌های موفقیت به سوی برترین هدف‌های زندگی را به خوبی بردارد. این عمل، «روزه» است.

روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است.

کسی که یک ماه گرسنگی روزانه را تحمل کند و در عین حال که میل به آب و غذا دارد، به سوی آن نرود؛ یک ماه چشم خود را از گناه حفظ کند، زبان خود را از دروغ و غیبت نگه دارد، گوش خود را از شنیدن بدی‌ها بازدارد، خوش‌رفتاری با مردم را تمرین کند، و از حجاب و پوشش خود به خوبی مراقبت کند، بکوشد به دیگران ستم نکند و مردم را از خود نرنجاند، و مواظب باشد غذای سحری و افطاری او از درآمد پاک و حلال باشد، چنین کسی، پس از یک ماه، به تسلطی بر خود می‌رسد که قبل از ماه رمضان آن تسلط را نداشته است و اگر هر سال یک ماه این عمل را تکرار کند، سال به سال با تقواتر می‌شود. چنین فردی کم‌کم به جایی می‌رسد که احساس می‌کند که هر کاری را که خداوند دستور داده است، می‌تواند به آسانی انجام دهد و احساس سختی نمی‌کند.

بقره، ۱۸۳

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ای کسانی که ایمان آورده‌اید، كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ روزه بر شما مقرر شده است
 كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ همان‌طور که بر کسانی که پیش از شما بودند، مقرر شده بود
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ باشد که تقوا پیشه کنید.

کلیدواژه: الصيام

مفهوم آیه: روزه و مهم‌ترین ثمره آن

پیام‌آیه

«یا ایها الذین آمنوا»

«کتب علیکم الصیام»

«کما کتب علی الذین من قبلکم»

«لعلکم تتقون»

۱ مخاطب آیه، مؤمنان‌اند.

۲ در این آیه، بر وجوب (واجب بودن) روزه تأکید شده است.

۳ قبل از دین اسلام نیز خداوند روزه را برای پیروان پیامبران پیشین واجب کرده بود.

۴ مهم‌ترین ثمره روزه، تقواست.

بهبودانیم

• ثمره اول نماز یعنی دور شدن از منکرات «تنهی عن الفحشاء و المنکر» با ثمره روزه، یعنی تقوا «لعلکم تتقون» ارتباط مفهومی دارد، زیرا تقوا همان دوری از زشتی‌هاست.

بررسی

رسول خدا ﷺ می‌فرماید: «چه بسا روزه‌داری که جز گرسنگی و تشنگی چیزی نصیب او نمی‌شود».

مقصود پیامبر گرامی از این سخن چیست؟

مقصود ایشان این است که اگر روزه‌دار صرفاً گرسنگی و تشنگی بکشد، اما چشم، گوش، زبان و سایر اعضای خود را در برابر گناهان و خواهش‌های دل حفظ نکند، هیچ بهره‌ای از تقوا نخواهد برد.

روزه‌دار واقعی کسی است که سراسر وجودش را حفظ کند؛ در این صورت تقوایش فزونی خواهد یافت.

جمع‌بندی و نکات

- ۱- میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و تقوا بستگی دارد (رابطه مستقیم بین آن‌ها برقرار است).
- ۲- روزه به انسان چنان قدرت تسلطی بر خود (تقوایی) می‌دهد که او می‌تواند موانع درونی را کنار بزند و گام‌های موفقیت به سوی برترین هدف‌های زندگی را به خوبی بردارد.
- ۳- روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است.
- ۴- روزه فقط خودداری از خوردن و آشامیدن نیست، بلکه باید چشم، زبان، گوش و در کل، همه وجود انسان روزه باشد و در برابر خواهش‌های دل تقوا پیشه کند.
- ۵- اگر در سال، یک ماه کل وجودمان روزه باشد (علت)، هر سال باتقواتر می‌شویم و دیگر انجام دستورات حق برایمان دشوار نخواهد بود (نتیجه = معلول).

سؤال کلیدی: مبطلات روزه چیست؟

احکام روزه

۱- نه چیز روزه را باطل می‌کند که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: خوردن و آشامیدن، دروغ‌بستن بر خدا و پیامبر و جانشینان پیامبر ﷺ رساندن غبار غلیظ به حلق، فروبردن تمام سر در آب، استمناء و باقی‌ماندن بر جنابت تا اذان صبح.

فعالیت‌های کلاسی

با مراجعه به رساله توضیح المسائل، عبارت‌های زیر را تکمیل کنید.

۱	اگر روزه‌دار سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه‌اش صحیح است.
۲	اگر روزه‌دار، چیزی را که لای دندانش مانده عمدتاً بخورد، روزه‌اش باطل می‌شود.
۳	روزه‌دار نباید غبار غلیظ، دود سیگار و تنباکو و مانند آن‌ها را به حلقش برساند.
۴	اگر روزه‌دار، استفراغ عمدی نماید، روزه‌اش باطل می‌شود.

- ۲- کسی که غسل بر او واجب است، اگر عمدتاً تا اذان صبح غسل نکند و یا اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمدتاً تیمم نکند، نمی‌تواند روزه بگیرد. البته اگر سهل‌انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و روزه‌اش صحیح است؛ اما در مورد غسل نکردن، معصیت کرده است.
- ۳- اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمدتاً قضای روزه را نگیرد، باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز یک مُد (تقریباً ۷۵ گرم) گندم و جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد.
- ۴- اگر کسی روزه ماه رمضان را عمدتاً نگیرد، باید هم قضای آن را به جا آورد و هم «کفاره» بدهد؛ یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد (که یک ماه آن باید پشت سر هم باشد) یا به شصت فقیر طعام بدهد (به هر فقیر یک مُد).
- ۵- اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل کند؛ مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفاره جمع بر او واجب می‌شود؛ یعنی باید هر دو کفاره یادشده را انجام بدهد. البته اگر هر دو برایش ممکن نباشد، می‌تواند هر کدام را که ممکن است، انجام دهد.

جمع‌بندی و نکات

- ۱- خوردن و آشامیدن - اگر نمی‌تواند ضعفش را تحمل کند، می‌تواند افطار کند.
- ۲- اگر استفراغ عمدی باشد، روزه را باطل می‌کند.
- ۲- دروغ‌بستن بر خدا و پیامبر ﷺ و جانشینان ایشان
- ۳- رساندن غبار غلیظ به حلق؛ دود سیگار، تنباکو و ... روزه را باطل می‌کند.
- ۴- فروبردن تمام سر در آب؛ دقت کنید شستن تمام بدن یا دوش گرفتن اشکالی ندارد.
- ۵- باقی‌ماندن بر جنابت تا اذان صبح؛ شخصی که قبل از اذان صبح بر او غسل جنابت واجب شده است، اگر می‌خواهد روزه بگیرد، باید تا قبل از اذان صبح حتماً غسل کند یا اگر شرایط غسل کردن برایش فراهم نیست، می‌تواند تیمم کند و روزه‌اش را بگیرد. دقت کنید اگر بتواند غسل کند، اما کوتاهی کند تا وقت تنگ شود و با تیمم روزه بگیرد، روزه‌اش صحیح است اما معصیت کرده.
- ۶- استمناء؛ خودارضایی است که ضررهای فراوان جسمی و روحی را برای شخص به همراه دارد و روزه را نیز باطل می‌کند.
- موارد ۷ تا ۹ در کتاب راهنمای معلم آمده و بهتر است فقط نام آن‌ها را بدانید.
- ۷- قی کردن عمدی
- ۸- اماله کردن
- ۹- جماع

۱ مبطلات روزه (۹ مورد است)

تا ماه رمضان سال بعد باید روزه قضا (به همان تعداد روزی که روزه نگرفته است) بگیرد.

سهواً و به علت عذر باشد

اگر عمداً تا ماه رمضان سال بعد روزه قضا را نگرفت، باید هم روزه قضا بگیرد و هم برای هر روز یک مُد (۷۵۰ گرم) گندم و جو و مانند آن‌ها را به فقیر بدهد.

کسی که در ماه رمضان روزه نگرفته

عمداً باشد؛ باید تا ماه رمضان سال آینده هم قضای روزه را بگیرد و هم کفاره بدهد؛ یعنی یا ۶۰ روز، روزه بگیرد یا به ۶۰ فقیر، هر کدام یک مُد طعام بدهد.

اگر شخصی روزه گرفته ولی عمداً روزه‌اش را به چیز حرامی باطل کند، اگر بتواند باید کفاره جمع بدهد، یعنی هم ۶۰ روز، روزه بگیرد و هم به ۶۰ فقیر، هر کدام یک مُد طعام بدهد؛ اگر برایش ممکن نبود، می‌تواند یکی از این‌ها را انتخاب کند.

سؤال کلیدی: شخص مسافر در چه شرایطی باید نمازش را شکسته بخواند و روزه نگیرد؟

وظیفه شخص مسافر

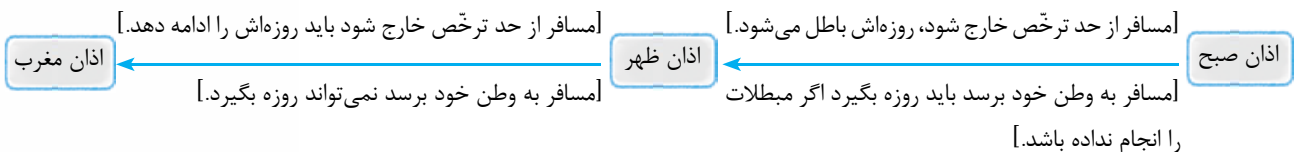
کسی که سفر می‌رود، اگر شرط‌های زیر را داشته باشد، باید نمازش را شکسته بخواند و نباید روزه بگیرد:
 الف) رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) و مجموعه رفت و برگشت او بیشتر از ۸ فرسخ باشد.
 ب) بخواد کم‌تر از ده روز در جایی که سفر کرده، بماند. پس کسی که می‌خواهد ده روز و بیشتر در محلی که سفر کرده است، بماند، باید نمازش را کامل بخواند و روزه‌اش را هم بگیرد.
 ج) برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد؛ مثلاً اگر به قصد ستم به مظلوم یا همکاری با یک ظالم در ظلم او سفر کند، باید روزه‌اش را بگیرد. اگر فرزند با نپی پدر و مادر به سفری برود که آن سفر بر او واجب نبوده است، باید نماز را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

بهبودنایم

در سؤالات به کلمه «حدّ ترخص» بر می‌خورید. حدّ ترخص همان ۲۲/۵ کیلومتر در اطراف شهر است که بعد از آن شخص مسافر محسوب می‌شود.

جمع‌بندی و نکات

- ۱) اگر مسافری شرط‌های زیر را داشته باشد، نمی‌تواند روزه بگیرد و باید نمازش را نیز شکسته بخواند:
 الف) رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ (۲۲/۵ کیلومتر) باشد و مجموع رفت و برگشت او بیش از ۸ فرسخ شود.
 ب) کم‌تر از ۱۰ روز در مقصد بماند.
 ج) برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد.
 - ۲) اگر شخص مسافر قبل از اذان ظهر از ۴ فرسخی خارج شود؛ نمی‌تواند آن روز را نیز روزه بگیرد و پس از خروج از ۴ فرسخی، باید روزه‌اش را افطار کند.
 - ۳) اگر مسافر بعد از اذان ظهر از ۴ فرسخی خارج شود؛ باید به روزه‌اش ادامه دهد.
 - ۴) اگر مسافر قبل از اذان ظهر به وطنش بازگردد؛ در صورتی که کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده باشد، باید آن روز را روزه بگیرد.
 - ۵) اگر مسافر بعد از اذان ظهر به وطنش بازگردد؛ نمی‌تواند آن روز را روزه بگیرد و قضای روزه آن روز را بعد از ماه رمضان باید بگیرد.
- دقت کنید اگر سفر بیشتر از ۱۰ روز باشد، احکام روزه آن مانند وطن است؛ یعنی اگر قبل از ظهر برسد می‌تواند روزه بگیرد و اگر بعد از ظهر برسد، نمی‌تواند.

اندیشه و تحقیق

درباره مسائل زیر به توضیح المسائل مرجع تقلید خود مراجعه کنید و پاسخ آن را به دست آورید.

- ۱- اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، برسد، در چه صورتی باید روزه بگیرد و در چه صورتی نباید روزه بگیرد؟ پاسخ: اگر قبل از رسیدن به آنجا چیزی که روزه را باطل می‌کند، انجام نداده باشد، باید آن روز را روزه بگیرد، در غیر این صورت نباید روزه بگیرد.
- ۲- اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند برسد، وظیفه‌اش چیست؟ پاسخ: نمی‌تواند آن روز را روزه بگیرد.
- ۳- اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، وظیفه‌اش نسبت به روزه آن روز چیست؟ پاسخ: باید روزه خود را ادامه دهد (روزه بر او واجب است).
- ۴- اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواد به بیش از چهار فرسخ برود، وظیفه‌اش چیست؟ پاسخ: وقتی به چهار فرسخ رسید (حکم مسافر پیدا کرد)، باید روزه‌اش را افطار کند.

راهنمای

- ① اولین و برترین ثمره نماز را بدانید و عبارتهای قرآنی مربوط به هر کدام را یاد بگیرید.
- ② مهم‌ترین ثمره روزه و آیه مربوط به آن اهمیت زیادی در سؤالات دارند.
- ③ به جدول مربوط به افعال نماز و ثمرات آن دقت کنید و سعی کنید با ایجاد ارتباط آن‌ها را با هم اشتباه نگیرید.
- ④ احکام مربوط به مبطلات روزه، وظایف کسی که روزه نگرفته و شخص مسافر را در شرایط مختلف از هم تفکیک کرده و حکم هر کدام را جداگانه یاد بگیرید.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۴۲۱- وظیفه فردی که «پیش از ظهر» یا «بعد از ظهر» مسافرت کند، نسبت به روزه آن روز به ترتیب، کدام است؟ (قارچ ۹۸)
- ۱) می‌تواند از ابتدای آن روز، روزه نگیرد - باید روزه خود را تمام کند.
 - ۲) می‌تواند از ابتدای آن روز، روزه نگیرد - برای ادامه روزه خود مختار است.
 - ۳) وقتی به حد ترخص رسید، می‌تواند افطار کند - باید روزه خود را تمام کند.
 - ۴) وقتی به حد ترخص رسید، می‌تواند افطار کند - برای ادامه روزه خود مختار است.
- ۴۲۲- بهره‌مندی از وعده الهی در آیه شریفه «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» وابسته به چیست و این مطلب از دقت در کدام قسمت آیه، قابل فهم است؟ (قارچ انسانی ۹۸)
- ۱) تکرار درست اعمال و آداب نماز - «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ»
 - ۲) تکرار درست اعمال و آداب نماز - «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ»
 - ۳) دقت و توجه ما به عواقب گناهان و زشتی‌ها - «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ»
 - ۴) دقت و توجه ما به عواقب گناهان و زشتی‌ها - «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ»
- ۴۲۳- در احکام روزه، چه کسی باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز، یک مُد گندم و جو و مانند آن‌ها را به فقیر بدهد؟ (قارچ انسانی ۹۸)
- ۱) کسی که بدون عذر در ماه رمضان روزه نگیرد و فقط قضای روزه را گرفته باشد.
 - ۲) کسی که بدون عذر در ماه رمضان روزه نگیرد و تا رمضان آینده سهواً قضای روزه را نگیرد.
 - ۳) کسی که به علت عذری نتواند روزه بگیرد و تا رمضان آینده عذر او برطرف نشود و قضای روزه را نگیرد.
 - ۴) کسی که به علت عذری نتواند روزه بگیرد و با برطرف شدن عذر تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد.
- ۴۲۴- وظیفه روزه‌داری که در ماه رمضان با آگاهی و اراده، غبار غلیظ را به حلقش برساند، در کدام مورد بیان شده است؟ (تهری ۹۸)
- ۱) هم قضای روزه را به جا آورد و هم کفاره بدهد.
 - ۲) هم قضای روزه را به جا آورد و هم کفاره جمع بدهد.
 - ۳) کافی است دو ماه روزه بگیرد یا به شصت فقیر طعام بدهد.
 - ۴) دو ماه روزه بگیرد و به شصت فقیر طعام بدهد و قضای آن را هم به جا آورد.
- ۴۲۵- در کدام یک از سفرهای پنج‌روزه زیر، مسافر باید نمازش را تمام بخواند؟ (ریاضی ۹۸)
- ۱) مسافت رفت او ۳ فرسخ و مسافت برگشت ۸ فرسخ باشد.
 - ۲) رفت او کم‌تر از ۴ فرسخ و برگشت کم‌تر از ۸ فرسخ نباشد.
 - ۳) رفت و برگشت او جمعاً ۸ فرسخ و رفت او بیش از نیمی از آن نباشد.
 - ۴) مسافت رفت و برگشت او هر کدام کم‌تر از ۴ فرسخ و بیشتر از ۸ فرسخ نباشد.
- ۴۲۶- برای پرداخت کفاره روزه تا چه زمانی فرصت داریم و کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان چیست؟ (انسانی ۹۸)
- ۱) قبل از ماه رمضان آینده - شصت مد طعام به شصت فقیر
 - ۲) قبل از نماز روز عید فطر - شصت مد طعام به شصت فقیر
 - ۳) قبل از نماز روز عید فطر - یک مد طعام به یک فقیر
 - ۴) قبل از ماه رمضان آینده - یک مد طعام به یک فقیر
- ۴۲۷- فردی که روزه ماه رمضان را عمداً نگیرد، وظیفه‌اش چیست؟ (هنر ۹۸)
- ۱) قضای آن را به جا آورد و هم چنین کفاره بدهد.
 - ۲) قضای آن را به جا آورد و کفاره جمع هم بدهد.
 - ۳) فقط باید استغفار کند و قضای آن را به جا آورد.
 - ۴) برای هر روز یک مد طعام بدهد و قضای آن را به جا آورد.
- ۴۲۸- فردی از شهر خود بیشتر از ۴ فرسخ شرعی به شهر «الف» سفر می‌کند و یک هفته در آن جا می‌ماند و می‌خواهد پس از آن ۴ فرسخ دیگر برود و دو هفته در شهر «ب» بماند. وظیفه نماز و روزه این فرد، کدام است؟ (زبان ۹۸)
- ۱) در هر دو شهر نمازش کامل است و باید روزه بگیرد.
 - ۲) در هر دو شهر نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد.
 - ۳) در شهر «الف» نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد و در شهر «ب» نمازش کامل است و باید روزه بگیرد.
 - ۴) در شهر «الف» نمازش کامل است و باید روزه بگیرد و در شهر «ب» نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد.

۴۲۹- چگونه انسان می‌تواند بازدارندگی از گناه را در نماز خود مشاهده نماید؟

- (۱) همه نمی‌توانند از بازدارندگی نماز بهره‌مند شوند و باید از روش‌های دیگر استفاده نمایند.
- (۲) بی‌توجهی به رکوع و سجود و مفهوم آن‌ها موجب عدم توجه ما به اثرات نماز شده است.
- (۳) فقط نمازخواندن به موقع و به دور از بی‌نظمی می‌تواند ما را به بازدارندگی برساند.
- (۴) اثر نماز به تداوم و پیوستگی آن و نیز به میزان دقت و توجه ما بستگی دارد.

۴۳۰- حکم روزه شخصی که در ماه مبارک رمضان برای انجام یک مأموریت اداری، قبل از نیمه شب شرعی به سفری با مسافت رفتن بیش از ۵ فرسخ

(ریاضی ۹۷)

و برگشتن بیش از ۳ فرسخ برود و پیش از ظهر فردا به وطن برگردد، چیست؟

- (۱) اگر در حین سفر مرتکب مبطل روزه شده باشد، نمی‌تواند روزه بگیرد.
- (۲) اگر قصد ماندن ده روز یا بیشتر در محل دارد می‌تواند روزه بگیرد.
- (۳) اگر پس از اذان صبح مرتکب مبطل روزه نشده، باید روزه بگیرد.
- (۴) اگر قبل از رسیدن به وطن نیت نکرده نمی‌تواند روزه بگیرد.

۴۳۱- کسی که نیت روزه کرده و می‌خواهد به سفر برود، در چه صورتی می‌تواند روزه خود را کامل بگیرد و نماز خود را کامل بخواند؟

(انسانی ۹۷)

- (۱) قبل از اذان ظهر سفر نماید و قبل از مغرب به وطنش بازگردد.
- (۲) قبل از اذان ظهر سفر نماید و سفرش کمتر از هشت فرسخ باشد.
- (۳) زمان اذان ظهر در وطنش بوده و قبل از مغرب به وطنش بازگردد.
- (۴) زمان اذان ظهر در وطنش بوده و سفرش کمتر از هشت فرسخ باشد.

(زبان ۹۷)

۴۳۲- مسافرت کسی که برای کمک به طاغوت به سفری برود، چه حکمی دارد و وظیفه‌اش در قبال عبادات چیست؟

- (۱) قصد اقامت او باطل است و اگر سفرش بیشتر از هشت فرسخ است نباید روزه بگیرد.
- (۲) سفرش معصیت است و اگر سفرش بیشتر از هشت فرسخ است نباید روزه بگیرد.
- (۳) قصد اقامت او باطل است و باید روزه بگیرد و نمازش را تمام بخواند.
- (۴) سفرش معصیت است و باید روزه بگیرد و نمازش را تمام بخواند.

(ریاضی ۹۶)

۴۳۳- کفاره کسی که با خوردن آب یا با خوردن خاک، روزه خود را عمداً باطل کرده، چه تفاوتی با هم دارد؟

- (۱) اولی باید برای هر روز یک مُد طعام به فقیر بدهد و دومی باید برای هر روز شصت فقیر طعام دهد.
- (۲) اولی نیاز به قضای روزه ندارد و دومی باید هم قضا کند و هم کفاره بدهد.
- (۳) اولی در انتخاب نوع کفاره آزاد است و دومی باید کفاره جمع بدهد.
- (۴) اولی باید دو ماه روزه بگیرد و دومی باید به شصت فقیر طعام دهد.

(تبری ۹۶)

۴۳۴- اگر کسی که روزه است، پیش از ظهر مسافرت کند، وظیفه او نسبت به روزه‌اش چیست؟

- (۱) اگر نیت روزه کرده باید روزه‌اش را تمام کند و در غیر این صورت باید افطار نماید.
- (۲) اگر تا ظهر عملی که روزه را باطل کند انجام ندهد، باید روزه‌اش را کامل نماید.
- (۳) باید تا وقتی که ۴ فرسخ رفت و ۴ فرسخ برگشت دارد، روزه‌اش را نگه دارد.
- (۴) باید تا حد ترخص روزه‌اش را نگه دارد و می‌تواند پس از آن افطار نماید.

(انسانی ۹۶)

۴۳۵- حکم نماز و روزه مسافری که در ماه رمضان از صبح در سفر باشد و بعد از ظهر به محل اقامت ده‌روزه برسد، چیست؟

- (۱) اگر محل اقامت وطن اوست باید نمازها را کامل بخواند و روزه بگیرد.
- (۲) نمازهای پس از آن را کامل بخواند و روزه آن روز را نمی‌تواند بگیرد.
- (۳) نماز ظهر و عصر را مجدداً کامل بخواند و روزه آن روز را نمی‌تواند بگیرد.
- (۴) اگر محل اقامت، وطن او نباشد باید نماز ظهر و عصر را مجدداً کامل بخواند و روزه بگیرد.

(هنر ۹۶ با تغییر)

۴۳۶- با توجه به آیات قرآن کریم، فراهم‌شدن امکان دستیابی به تقوای الهی، ثمره عمل به کدام دستور می‌باشد؟

- (۱) «كَيْتَبُ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كَيْتَبُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ»
- (۲) «و اصبر على ما اصابك انّ ذلك من عزم الامور»
- (۳) «انّ الصلوة تنهى عن الفحشاء و المنکر»
- (۴) «فاتبعونى يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم»

(شرح کشور ۹۶)

۴۳۷- حکم نماز و روزه مسافری که در ماه مبارک رمضان پیش از ظهر به محل قصد ده‌روزه برسد، چیست؟

- (۱) باید نمازهای پس از آن را تمام بخواند و اگر مبطل روزه انجام نداده، روزه‌اش را کامل کند.
- (۲) باید نمازهای پس از آن را تمام بخواند و اگر پیش از اذان صبح نیت نکرده و قضای روزه آن روز را به جا آورد.
- (۳) پس از آن روز، نمازهایش را تمام بخواند و اگر پیش از اذان صبح نیت نکرده و قضای روزه آن روز را به جا آورد.
- (۴) در آن روز قصر و پس از آن روز، نمازهایش را تمام بخواند و اگر مبطل روزه انجام نداده، روزه‌اش را کامل کند.

۴۳۸- اگر کسی از وطن خود ۴ فرسخ دور شود و ۵ روز در شهر «الف» بماند و سپس ۴ فرسخ دیگر برود و بخواهد یازده روز در شهر «ب» بماند، نماز و روزه‌اش در ماه رمضان چه حکمی دارد؟

(فراج از کشور ۹۵)

- ۱) در شهر «الف» و در شهر «ب» نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد.
- ۲) در شهر «الف» و در شهر «ب» نمی‌تواند روزه بگیرد و باید کفاره بدهد و نمازش شکسته است.
- ۳) در شهر «الف» نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد، ولی در شهر «ب» نمازش تمام است و باید روزه بگیرد.
- ۴) در شهر «الف» نمازش کامل است و باید روزه بگیرد، ولی در شهر «ب» نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد.

۴۳۹- با توجه به آیه ۹۰ و ۹۱ سوره مائده بگویید علت حرمت شراب و قمار چیست؟

- ۱) سوق دادن انسان پارسا به سمت بت‌پرستی
- ۲) بازداشتن انسان از نماز و واداشتن آنان به محرمات
- ۳) زیبا نشان دادن گناه‌های بزرگ در نظر انسان
- ۴) ایجاد کینه و دشمنی میان مردم و غفلت از یاد خدا

(انسانی ۹۴)

۴۴۰- در چه صورتی سفر موجب منع روزه نمی‌شود و فرد باید در سفر روزه بگیرد؟

- ۱) با نهی پدر و مادر به سفری که برای او واجب نبوده، نرفته باشد.
- ۲) تصمیم داشته باشد کم‌تر از ده روز در جایی که سفر کرده، توقف نماید.
- ۳) برای انجام کار حرامی، مانند ستم به مظلوم یا همکاری با ظالم، سفر نکرده باشد.
- ۴) رفتن او کم‌تر از چهار فرسخ شرعی و مجموع آن بیش از هشت فرسخ شرعی باشد.

۴۴۱- میزان تأثیر نماز به چه چیزی بستگی دارد و عدم توجه به آن چه در مقابل خداست، نتیجه چیست؟

- ۱) پیوستگی و میزان دقت ما - در نظر گرفتن عظمت خدا و رکوع و سجود
 - ۲) پیوستگی و میزان دقت ما - توجه به بزرگی خداوند در تکبیر
 - ۳) قصد و نیت ما - در نظر گرفتن عظمت خدا در رکوع و سجود
 - ۴) قصد و نیت ما - توجه به بزرگی خداوند در تکبیر
- ۴۴۲- با توجه به سخن پیامبر ﷺ، حکم نماز و روزه مسلمانانی که غیبت برادر دینی خود را بکنند، چیست و شرط رد این حکم، کدام است؟

- ۱) تا چهل روز نماز و روزه‌اش پذیرفته نیست. - توبه غیبت‌کننده
- ۲) تا چهل روز نماز و روزه‌اش پذیرفته نیست. - بخشیده شدن توسط فرد غیبت‌شده
- ۳) تا یک سال نماز و روزه‌اش باطل است. - بخشیده شدن توسط فرد غیبت‌شده
- ۴) تا یک سال نماز و روزه‌اش باطل است. - توبه غیبت‌کننده

(انسانی ۹۵)

۴۴۳- کدام یک از افعال نماز به ما کمک می‌کند تا دیگران در دل ما جای نگیرند؟

- ۱) غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار
- ۲) توجه به بزرگی خداوند در هنگام تکبیر
- ۳) قرائت صحیح و بدون اشکال آیات و اذکار
- ۴) انجام به موقع نماز و دقت در اقامه اول وقت

۴۴۴- حکم خواندن نماز با لباس و با بدن نجس به ترتیب کدام است؟

- ۱) جایز - باطل
- ۲) باطل - باطل
- ۳) جایز - جایز
- ۴) باطل - باطل

۴۴۵- کدام یک از موارد زیر درباره دقت در نماز و افعال آن نادرست است؟

- ۱) اگر در رکوع و سجود عظمت خدا را در نظر بگیریم، به آن چه در مقابل خداست توجه نخواهیم کرد.
- ۲) اگر شرط غصبی بودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم، کم‌تر به کسب درآمد از راه حرام متمایل خواهیم شد.
- ۳) اگر در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم، کم‌تر به آلودگی‌های ظاهری دچار خواهیم شد.
- ۴) اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی از زندگی ما دور خواهد شد.

۴۴۶- اگر فرزندی با نهی پدر و مادر به سفری ۳ روزه برود و مسیر مسافرت او بیشتر از ۴ فرسخ باشد، صوم و صلاة او چه حکمی دارد؟

- ۱) باید نماز را کامل خوانده و روزه‌اش را بگیرد.
- ۲) نباید روزه بگیرد و نمازش شکسته است.
- ۳) اگر مسیر بازگشتش نیز بیشتر از ۴ فرسخ باشد، نباید روزه بگیرد.
- ۴) باید روزه بگیرد، اما نمازش شکسته است.

۴۴۷- تقوا به چه معناست و راه پرورش آن در کدام آیه مبارکه آمده است؟

- ۱) حفاظت - «آنا هدیناه السبیل اما شاکراً و اما کفوراً»
- ۲) خویش‌شناسی - «آنا هدیناه السبیل اما شاکراً و اما کفوراً»
- ۳) حفاظت - «یا ایها الذین ءامنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم»
- ۴) خویش‌شناسی - «یا ایها الذین ءامنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم»

(هنر ۹۴)

۴۴۸- اگر روزه‌دار چیزی را که لای دندان مانده، عمداً فروبرد، روزه‌اش چه حکمی دارد و وظیفه او چیست؟

- (۱) باطل نمی‌شود - امساک کند و نیازی به فضای روزه نیست.
- (۲) باطل می‌شود - قضای آن را به جا آورد و کفاره هم بدهد.
- (۳) باطل می‌شود - فقط قضای آن را به جا آورد.
- (۴) باطل نمی‌شود - یک مد طعام به فقیر بدهد.

۴۴۹- اگر کسی به شهری برود که راه رفت آن بیش از ۴ فرسخ شرعی (حدود ۲۲/۵ کیلومتر) باشد، نماز و روزه او چه حکمی دارد؟ (ریاضی ۹۵)

- (۱) بستگی به مسافت مسیر برگشت او دارد.
- (۲) باید نماز را شکسته بخواند و نمی‌تواند روزه بگیرد.
- (۳) اگر کم‌تر از ده روز بماند، نمازش شکسته است و نمی‌تواند روزه بگیرد.
- (۴) اگر مجموع مسافت رفت و برگشت او ۴ فرسخ باشد، نمازش شکسته است و نمی‌تواند روزه بگیرد.

۴۵۰- «لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» نتیجه کدام عمل به عبارت قرآنی بوده و کدام مورد از مبطلات روزه است؟

- (۱) «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ» - فروبردن تمام بدن در آب
 - (۲) «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ» - دروغ بستن بر جانشینان پیامبر ﷺ
 - (۳) «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» - فروبردن تمام بدن در آب
 - (۴) «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» - دروغ بستن بر جانشینان پیامبر ﷺ
- ۴۵۱- از دقت در آیه «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ»، کدام مفهوم دریافت نمی‌شود؟
- (۱) دوری از زشتکاری و منکرات و کارهای ناپسند، یکی از آثار و نتایج اقامه نماز است.
 - (۲) کمک‌گرفتن از صبر و نماز در مسیر حرکت به سوی رستگاری، امری لازم و ضروری است.
 - (۳) یاد و ذکر خداوند متعال، ثمره برتر و بالاتر برپاداشتن نماز به شمار می‌رود.
 - (۴) به‌جا آوردن نماز و برپاداشتن آن در میان مسلمانان، یکی از وظایف پیامبر اکرم ﷺ است.

۴۵۲- اگر مسافری قبل از ظهر به وطنش برسد و اگر مسافری قبل از ظهر حرکت کند و به سفری بیش از ۴ فرسخ برود، به ترتیب وظیفه‌اش در ماه رمضان چیست؟

- (۱) می‌تواند قبل از ۴ فرسخ مانده به وطنش روزه‌اش را بخورد - نمی‌تواند قبل از ۴ فرسخ چیزی بخورد.
- (۲) می‌تواند قبل از ۴ فرسخ مانده به وطنش روزه‌اش را بخورد - می‌تواند قبل از ۴ فرسخ چیزی بخورد.
- (۳) نمی‌تواند قبل از ۴ فرسخ مانده به وطنش روزه‌اش را بخورد - نمی‌تواند قبل از ۴ فرسخ چیزی بخورد.
- (۴) نمی‌تواند قبل از ۴ فرسخ مانده به وطنش روزه‌اش را بخورد - می‌تواند قبل از ۴ فرسخ چیزی بخورد.

(فارج از کشور ۹۴)

۴۵۳- اگر فرزندی با نهی پدر و مادر به سفری برود که آن سفر بر او واجب نبوده، نماز و روزه‌اش چه حکمی دارد؟

- (۱) باید نماز را تمام بخواند و روزه را نگیرد.
- (۲) باید نماز را شکسته بخواند و روزه‌اش را بگیرد.
- (۳) باید نماز را شکسته بخواند و روزه را نگیرد.
- (۴) باید نماز را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

۴۵۴- با توجه به آیه شریفه «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ...»، امر به برپاداشتن نماز، خطاب به چه کسی است و نخستین ثمره آن، چیست؟

- (۱) حضرت ابراهیم علیه السلام - دوری از فحشاء و منکر
- (۲) پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم - دوری از فحشاء و منکر
- (۳) پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم - ذکر و یاد خداوند
- (۴) حضرت ابراهیم علیه السلام - ذکر و یاد خداوند

۴۵۵- انسان در طول روز، چند بار نماز را به پا می‌دارد و با توجه به سخن امام صادق علیه السلام چه کسی نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست؟

- (۱) سه - غیبت کند.
- (۲) پنج - غیبت کند.
- (۳) سه - با خشم به پدر و مادر خود نگاه کند.
- (۴) پنج - با خشم به پدر و مادر خود نگاه کند.

۴۵۶- مطابق با آیات قرآن کریم شیطان چگونه بین مردم کینه ایجاد می‌کند و دوری از آن‌ها چه پیامدی دارد؟

- (۱) با بازدارندگی از نماز و بت‌پرستی - ایمان
- (۲) با بازدارندگی از نماز و بت‌پرستی - رستگاری
- (۳) با شراب و قمار - ایمان
- (۴) با شراب و قمار - رستگاری

۴۵۷- حکم کسی که بخواهد قبل از اذان ظهر به مسافرت بیش از ۴ فرسخ برود و کم‌تر از ده روز در آن جا می‌ماند و یا بعد از ظهر مسافرت کند، به ترتیب چیست؟

- (۱) می‌تواند صبحانه خورده و حرکت کند - نباید آن روز را روزه بگیرد.
- (۲) می‌تواند صبحانه خورده و حرکت کند - باید آن روز را روزه بگیرد.
- (۳) نمی‌تواند صبحانه خورده و حرکت کند - نباید آن روز را روزه بگیرد.
- (۴) نمی‌تواند صبحانه خورده و حرکت کند - باید آن روز را روزه بگیرد.

۴۵۸- حضرت علی علیه السلام چه انسان‌هایی را به سوارکارانی تشبیه کرده است که سوار بر اسب‌های چموش‌اند و عاقبت آن‌ها چیست؟

- (۱) بی‌نماز - هلاکت (۲) بی‌نماز - ضلالت (۳) بی‌تقوا - هلاکت (۴) بی‌تقوا - ضلالت

۴۵۹- دورشدن بی‌نظمی از زندگی بازتاب چیست و بیان کردن کدام عبارت در نماز سبب می‌شود انسان به راه‌های انحرافی دیگران دل نبندد؟

- (۱) در انجام به موقع نماز بکوشد. - «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین» (۲) می‌کوشد در نماز جماعت حاضر شود. - «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین»
(۳) در انجام به موقع نماز بکوشد. - «اهدنا الصراط المستقیم» (۴) می‌کوشد در نماز جماعت حاضر شود. - «اهدنا الصراط المستقیم»

۴۶۰- مصداق کامل‌ترین پایداری در برابر خواهش‌های دل، است و ثمره‌اش دستیابی به می‌باشد. (ریاضی ۹۳ با تغییر)

- (۱) روزه - تقوا (۲) نماز - تقوا (۳) نماز - دوری از گناه (۴) یاد خدا - دوری از گناه

۴۶۱- کدام‌یک از موارد زیر از نجاسات محسوب نمی‌شود؟

- (۱) سگ و خوک چه زنده و چه مرده آن‌ها (۲) هر مایع مستی‌آور
(۳) مدفوع حیوانات حرام‌گوشت (۴) کسی که به خدای یگانه اعتقاد ندارد.

۴۶۲- حکم روزه مسافری که بعد از ظهر به جایی برسد که می‌خواهد ده روز در آن جا بماند و کسی که قبل از ظهر به وطنش برسد، به ترتیب چیست؟

- (۱) روزه آن روز صحیح نیست - اگر کاری نکرده روزه‌اش باطل شود، باید آن روز را روزه بگیرد.
(۲) روزه آن روز صحیح نیست - اگر کاری نکرده روزه‌اش باطل شود، باز می‌تواند آن روز را روزه نگیرد.
(۳) روزه‌اش صحیح است - اگر کاری کرده که روزه‌اش باطل شود، باید آن روز را قضا کند.
(۴) روزه‌اش صحیح است - حتی اگر کاری کرده که روزه‌اش باطل شود، می‌تواند آن روز را روزه بگیرد.

۴۶۳- اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش برسد، یا به جایی برسد که می‌خواهد ده روز در آن جا بماند، چنانچه کاری که روزه را باطل می‌کند انجام

(تفسیر ۹۳)

نداده و یا انجام داده، به ترتیب مشمول کدام حکم فقهی است؟

- (۱) بهتر است آن روز را روزه بگیرد - قضا و کفاره آن روز بر او واجب است.
(۲) بهتر است آن روز را روزه بگیرد - قضای روزه آن روز بر او واجب است.
(۳) باید آن روز را روزه بگیرد - قضا و کفاره آن روز بر او واجب است.
(۴) باید آن روز را روزه بگیرد - قضای روزه آن روز بر او واجب است.

۴۶۴- مطابق با حدیث امام صادق علیه السلام فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند،،

- (۱) در صورتی که والدین در حق او کوتاهی نکرده باشند - نمازش پذیرفته نیست
(۲) در صورتی که والدین در حق او کوتاهی نکرده باشند - نماز و روزه‌اش پذیرفته نیست
(۳) هر چند والدین در حق او کوتاهی کرده باشند - نمازش پذیرفته نیست
(۴) هر چند والدین در حق او کوتاهی کرده باشند - نماز و روزه‌اش پذیرفته نیست

۴۶۵- مبطلات روزه چند مورد است و یکی از آن‌ها چیست؟

- (۱) نه - تمام بدن به جز سر را در آب فروبردن (۲) ده - تمام بدن به جز سر را در آب فروبردن
(۳) نه - دود سیگار را به حلق رساندن (۴) ده - دود سیگار را به حلق رساندن

۴۶۶- انجام «کفاره جمع» بر کدام‌یک از افراد زیر واجب است؟

- (۱) کسی که به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد. (۲) کسی که روزه ماه رمضان را عمدتاً نگیرد.
(۳) کسی که به چیز حرامی روزه خود را باطل کند. (۴) فقیری که با بستن دروغ به خدا و پیامبر صلی الله علیه و آله روزه خود را باطل کند.

۴۶۷- احساس حضور خدا در زندگی، از دقت در کدام عبارت قرآنی به دست می‌آید و با توجه به آیه ۴۵ سوره مبارکه عنکبوت، دومین فایده نماز چیست؟

- (۱) «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» - دوری از گناه (۲) «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» - یاد خدا
(۳) «و لَذَكَرَ اللَّهُ الْكَبِيرَ» - دوری از گناه (۴) «و لَذَكَرَ اللَّهُ الْكَبِيرَ» - یاد خدا

۴۶۸- دل‌ن بستن به راه‌های انحرافی، معلول توجه به کدام عبارت است و با چه چیزی به تسلطی دست می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم؟

- (۱) «اهدنا الصراط المستقیم» - دوری از شتابزدگی در نماز
(۲) «اهدنا الصراط المستقیم» - تکرار درست آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم.
(۳) «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین» - دوری از شتابزدگی در نماز
(۴) «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین» - تکرار درست آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم.

۴۶۹- کدام مورد درباره احکام روزه‌دار نادرست ذکر شده است؟

- ۱) اگر ضعف روزه‌دار قابل تحمل نباشد، می‌تواند افطار کند.
 - ۲) اگر روزه‌دار عمداً تمام بدن را در آب فروبرد، ولی مقداری از سر بیرون باشد، روزه باطل می‌شود.
 - ۳) اگر روزه‌دار سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد، بدون توجه به میزان آن روزه‌اش باطل نیست.
 - ۴) اگر روزه‌دار چیزی را که لای دندان مانده عمداً بخورد، روزه‌اش باطل می‌شود.
- ۴۷۰- در صورتی که شخص مسلمان، نماز را کوچک نشمارد و درک صحیحی نسبت به افعال آن داشته باشد، کدام ثمره نماز برایش محقق می‌شود و این ثمره در کدام عبارت قرآنی مورد اشاره قرار گرفته است؟

۱) اولین - «تنهی عن الفحشاء و المنکر»

۲) اولین - «ذکر الله»

۳) برترین - «ذکر الله»

۴) برترین - «تنهی عن الفحشاء و المنکر»

۴۷۱- احکام روزه در شرایط مذکور به ترتیب چگونه است؟ «کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد بیش از چهار فرسخ برود»، «روزه‌داری که بعد از ظهر مسافرت می‌کند».

۱) می‌تواند روزه خود را افطار کند - باید روزه خود را ادامه دهد.

۲) وقتی به ۴ فرسخی برسد، باید روزه خود را افطار کند - باید روزه خود را ادامه دهد.

۳) باید روزه خود را ادامه دهد - می‌تواند روزه خود را بعد از ۴ فرسخی افطار کند.

۴) وقتی به ۴ فرسخ برسد، باید روزه خود را افطار کند - می‌تواند روزه خود را افطار کند.

۴۷۲- اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، وظیفه‌اش چیست؟

۱) بر او واجب است که حتی در هنگام سفر روزه خود را کامل بگیرد. ۲) وقتی به حد ترخص برسد، باید روزه خود را افطار کند.

۳) تا وقتی به حد ترخص نرسیده، مکروه است روزه خود را افطار کند. ۴) اگر شب نیت سفر کرده باشد، می‌تواند قبل از سفر روزه را بخورد.

۴۷۳- هرگاه گفته شود: «اگر به زندانیان و خلافکاران جامعه نگاه کنیم، درمی‌یابیم که چنین مجرمانی کم‌تر از میان افراد نمازخوان برمی‌خیزند» بر کدام عبارت تأکید کرده‌ایم؟

۱) روح فرد نمازگزار با گرایش به خوبی‌ها و نیکی‌ها و برائت از بدی‌ها و زشتکاری‌ها سرشته شده است و وی مقید به گرایش‌های روحی خویش است.

۲) نیایش با خداوند و عرض نیاز به درگاه او، محبت الهی را در دل تقویت می‌کند و غفلت را می‌زداید و عامل بهره‌مندی انسان از امدادهای غیبی است.

۳) یاد همیشگی خداوند متعال سبب احساس حضور در پیشگاه او می‌شود و این مهم مستلزم خواندن دائمی نماز در طول روز است.

۴) نماز، تأثیر خود را در بازدارندگی از گناه بر فرد نمازگزار گذاشته و هر قدر با توجه و دقت و اهتمام بیشتر انجام شود، تأثیر آن بیشتر هم خواهد بود.

۴۷۴- مهم‌ترین فایده نماز از منظر وحی الهی چیست؟

۱) «تنهی عن الفحشاء و المنکر» ۲) «لعلکم تتقون»

۳) «لذکر الله اکبر»

۴) «الله یعلم ما تصنعون»

۴۷۵- دستیابی به قدرت و تسلطی که برطرف‌کننده موانع و تسهیل‌کننده حرکت به سوی برترین اهداف زندگی است، در گرو است که

۱) درونی - روزه‌گرفتن - مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل می‌باشد

۲) بیرونی - نمازخواندن - نشانه وفاداری آدمی به عهد خویش با خدا می‌باشد

۳) درونی - نمازخواندن - مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل می‌باشد

۴) بیرونی - روزه‌گرفتن - نشانه وفاداری آدمی به عهد خویش با خدا می‌باشد

۴۷۶- آثار تربیتی «عدم خضوع و خشوع در مقابل مستکبران» متوجه کدام عمل در نماز است و «محافظة از خویشتن در مقابل آلودگی‌های ظاهری» چه زمانی محقق می‌شود؟

۱) گفتن تکبیر الاحرام - در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم.

۲) رکوع و سجود - در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم.

۳) رکوع و سجود - شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم.

۴) گفتن تکبیر الاحرام - شرط غصبی نبودن لباس و مکان نمازگزار را رعایت کنیم.

۴۷۷- طبق حدیث گهربار پیامبر اکرم ﷺ، غیبت باعث عدم قبولی کدام یک از واجبات الهی می‌شود و طبق سخن امام صادق ﷺ بین میزان قبولی نماز و کدام مورد رابطه مستقیم وجود دارد.

۱) فقط نماز - دوری از گناه ۲) نماز و روزه - دوری از گناه ۳) فقط نماز - یاد خدا ۴) نماز و روزه - یاد خدا

گزینه (۳): نماز ظهر و عصر و مغرب و عشا را در وطن می‌خواند، پس کامل است. روزه را نیز باید بگیرد، چون بعد از اذان ظهر به سفر رفته است.

گزینه (۴): نماز ظهر و عصر را کامل می‌خواند اما چون مسافت رفت او مشخص نیست نمی‌توان درباره روزه و نماز مغرب و عشا اظهار نظر کرد.

۴۳۲- گزینه «۴» کسی که برای انجام کار حرامی مانند کمک به طاغوت به سفر برود، نمازش کامل است و باید روزه‌اش را بگیرد.

۴۳۳- گزینه «۳» این سؤال که در سراسری ریاضی ۹۶ مطرح شده بود کمی فراتر از سطح کتاب درسی بود!!!

کسی که روزه خود را عمداً به چیز حرامی باطل کند باید کفاره جمع بدهد. خوردن خاک حرام است به همین دلیل شخص باید کفاره جمع بدهد. اما خوردن آب حرام نیست و شخص می‌تواند ۶۰ روز، روزه بگیرد یا به ۶۰ فقیر طعام دهد.

۴۳۴- گزینه «۴» کسی که روزه است و می‌خواهد به مسافرت برود اگر قبل از ظهر حرکت کند، باید تا زمانی که به حد ترخص (۴ فرسخی که ۲۲/۵ کیلومتر می‌شود) روزه‌اش را نگه دارد و می‌تواند پس از آن که از حد ترخص عبور کرد، روزه‌اش را افطار کند.

۴۳۵- گزینه «۲» سطح این سؤال سراسری نیز از کتاب درسی فراتر است!

چون مسافر بعد از ظهر به محل اقامت ده‌روزه‌اش می‌رسد، نمی‌تواند آن روز را روزه بگیرد اما چون ده روز ساکن است باید نمازهایش را کامل بخواند.

۴۳۶- گزینه «۱» با توجه به آیه «کتب علیکم الضیام کما کتب علی آلذین من قبلکم لعلکم تتقون»: روزه بر شما واجب شد همان‌طور که بر گذشتگان واجب شده بود، شاید شما تقوا پیشه کنید.» می‌فهمیم تقوا ثمره روزه است.

۴۳۷- گزینه «۱» چون این مسافر پیش از ظهر به محلی که قرار است ده روز در آنجا اقامت کند می‌رسد، اگر کاری که روزه را باطل می‌کند، انجام نداده باشد باید روزه‌اش را بگیرد و چون ده روز اقامت می‌کند نمازش کامل است.

۴۳۸- گزینه «۳» چون ۵ روز در شهر «الف» مانده، نمازش شکسته است و نباید روزه بگیرد. ولی چون ۱۱ روز در شهر «ب» مانده، هم نمازش را باید کامل بخواند و هم باید روزه بگیرد.

۴۳۹- گزینه «۴» با توجه به آیه ۹۱ سوره مائده می‌فهمیم علت حرام شدن شراب و قمار این است که شیطان به وسیله آنها میان مردم کینه و دشمنی ایجاد می‌کند و مردم را از یاد خدا و نماز غافل می‌کند.

۴۴۰- گزینه «۴» شخص مسافر در صورتی که شرایط زیر را داشته باشد، نباید روزه بگیرد:

شرایط مسافر: الف) بیش از ۴ فرسخ از مبدأ دور شود و مجموع رفت و برگشت بیش از ۸ فرسخ بشود. ب) کم‌تر از ده روز در مقصد بماند. ج) سفر برای انجام کار حرام نباشد.

۱) اگر کسی در سفر باشد و در آنجا اقامت کند و در آنجا اقامت ده روز یا بیشتر داشته باشد، باید روزه بگیرد.

۲) اگر کسی در سفر باشد و در آنجا اقامت کند و در آنجا اقامت ده روز یا بیشتر نداشته باشد، باید روزه بگیرد.

۳) اگر کسی در سفر باشد و در آنجا اقامت کند و در آنجا اقامت ده روز یا بیشتر نداشته باشد، باید روزه بگیرد.

۴) اگر کسی در سفر باشد و در آنجا اقامت کند و در آنجا اقامت ده روز یا بیشتر نداشته باشد، باید روزه بگیرد.

۵) اگر کسی در سفر باشد و در آنجا اقامت کند و در آنجا اقامت ده روز یا بیشتر نداشته باشد، باید روزه بگیرد.

۶) اگر کسی در سفر باشد و در آنجا اقامت کند و در آنجا اقامت ده روز یا بیشتر نداشته باشد، باید روزه بگیرد.

۴۲۰- گزینه «۱» پیروی از خداوند، از راه‌های افزایش محبت به خداوند است: «خداوند، در فرمان‌هایش فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد.» مبارزه با دشمنان خدا، از راه‌های افزایش محبت به خداست: «نمی‌شود کسی دوستدار فضیلت‌ها و کرامت‌ها باشد و در جهان، زشتی، نامردمی و ستم ببیند و در عین حال، بتواند قرار و آرام بگیرد.»

۴۲۱- گزینه «۳» شخصی که می‌خواهد پیش از ظهر به سفر برود باید تا هنگامی که به حد ترخص می‌رسد روزه خود را نگه دارد و پس از عبور از حد ترخص (۲۲/۵ کیلومتر) می‌تواند افطار کند.

شخصی که بعد از ظهر به مسافرت می‌رود باید روزه خود را نگه دارد و نمی‌تواند روزه‌اش را بشکند.

۴۲۲- گزینه «۱» در صورتی که انسان نماز را به پا دارد و اعمال و آداب آن را به درستی انجام دهد «اقم الصلاة» [علت] از وعده خداوند که دوری از فحشا و منکرات است بهره‌مند خواهد شد «تنهی عن الفحشاء و المنکر» [معلول].

• دقت کنید که در صورت سؤال از کلمه «وابسته به» می‌فهمیم علت را می‌خواهد.

۴۲۳- گزینه «۴» اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود اما تا ماه رمضان سال بعد قضای روزه را عمداً نگیرد؛ هم باید روزه را قضا کند و هم برای هر روز یک مد گندم و جو و مانند آنها به فقیر بدهد.

۴۲۴- گزینه «۱» شخصی که روزه‌اش را عمداً با چیز غیر حرامی مثل غبار غلیظ به حلق رساندن باطل کند هم باید قضای روزه را به جا آورد و هم کفاره بدهد.

• توجه کنید کفاره جمع زمانی واجب می‌شود که روزه با عمل حرامی باطل شود؛ مثل شراب خوردن.

۴۲۵- گزینه «۱» در صورتی شخص مسافر است و نمازش شکسته می‌شود که یا مسیر رفت او بیش از ۴ فرسخ باشد یا مجموع رفت و برگشت بیش از ۸ فرسخ شود!

• به کلمه «یا» دقت کنید.

۴۲۶- گزینه «۱» برای پرداخت کفاره روزه تا قبل از ماه رمضان سال بعد فرصت داریم. کفاره افطار عمدی روزه ماه رمضان دادن ۶۰ مد طعام به ۶۰ فقیر یا گرفتن ۶۰ روز، روزه است.

۴۲۷- گزینه «۱» کسی که روزه را عمداً نگیرد علاوه بر قضای روزه کفاره نیز باید بدهد.

۴۲۸- گزینه «۳» این شخص در شهر «الف» کم‌تر از ده روز می‌ماند، پس نمازش شکسته است و روزه‌اش را نباید بگیرد اما در شهر «ب» بیش از ۱۰ روز می‌ماند، پس نمازش کامل است و باید روزه بگیرد.

۴۲۹- گزینه «۴» در صورتی ما می‌توانیم اثر بازدارندگی از گناه را در نماز خود ببینیم که در نماز دقت و توجه کافی داشته باشیم، زیرا اثر نماز به تداوم و پیوستگی آن و نیز میزان دقت و توجه ما بستگی دارد.

۴۳۰- گزینه «۳» این شخص قبل از اذان ظهر به وطنش بازمی‌گردد، پس اگر در زمان روزه (نماز صبح تا نماز عصر) مرتکب عملی که روزه را باطل می‌کند نشده باشد، باید روزه خود را بگیرد.

• توجه کنید رعایت تکالیف روزه پیش از نماز صبح واجب نیست (دلیل رد گزینه ۱).

۴۳۱- گزینه «۳» گزینه‌ها را بررسی کنیم:

گزینه‌های (۱) و (۲): چون قبل از اذان ظهر سفر می‌کند روزه‌اش را نمی‌تواند ادامه دهد.

تنها در گزینۀ (۴) است که شخص مسافر شروط بالا را ندارد و باید روزه‌اش را بگیرد.

● دقت کنید در این گزینۀ شخص در صورتی نمی‌تواند روزه بگیرد که هم بیش از ۴ فرسخ رفتنش باشد و هم مجموع رفت و برگشتش بیشتر از ۸ فرسخ باشد.

۴۴۱- گزینۀ (۲) اثر نماز به پیوستگی تداوم و میزان دقت و توجه ما در هنگام نماز بستگی دارد. اگر کسی هنگام گفتن تکبیر «الله اکبر» به بزرگی خداوند توجه کند (علت)، به آن چه در مقابل خداست، توجه نخواهد کرد (نتیجه).

۴۴۲- گزینۀ (۲) پیامبر ﷺ می‌فرمایند: «هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر این که فرد غیبت شده او را ببخشد.»

۴۴۳- گزینۀ (۲) توجه به بزرگی خداوند در هنگام گفتن تکبیر «الله اکبر» به ما کمک می‌کند تا دیگران در دل ما جای نگیرند.

۴۴۴- گزینۀ (۲) خواندن نماز با لباس و یا بدن نجس باطل است.

۴۴۵- گزینۀ (۱) اگر در رکوع و سجود، عظمت خدا را در نظر داشته باشیم، در مقابل مستکبران، خضوع و خشوع نخواهیم کرد. اگر در هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خدا توجه کنیم، به آن چه در مقابل خداست، توجه نخواهیم کرد.

۴۴۶- گزینۀ (۱) شخص به سفر رفته است، اما سفرش حرام است؛ زیرا با نهدی پدر و مادر به سفر رفته است. پس باید نماز را کامل بخواند و روزه‌اش را بگیرد.

● دقت کنید چون سفر حرام است، دیگر مدت سفر و مسافت آن اهمیتی ندارد. **۴۴۷- گزینۀ (۳)** تقوا به معنی «حفاظت» و «خودنگهداری» است و یکی از راه‌های پرورش آن، روزه است و آیه «یا ایها الذین ءامنوا کتب علیکم الصیام ... لعلکم تتقون» به اثر روزه در پرورش تقوا اشاره دارد.

۴۴۸- گزینۀ (۲) اگر روزه‌دار عمداً چیزی را که لای دندانش مانده فرو برد، مانند کسی است که عمداً روزه‌اش را باطل کرده است و به او کفاره تعلق می‌گیرد.

● دقت کنید ۶ روز، روزه گرفتن و ۶۰ مد طعام دادن به نوعی جریمه است برای شخص و او حتماً باید قضای روزه‌های خود را نیز به جا آورد.

۴۴۹- گزینۀ (۱) در کتاب درسی می‌خوانیم: «رفتن او کم‌تر از ۴ فرسخ شرعی و مجموع رفت و برگشت از ۸ فرسخ کم‌تر نباشد»، پس شکسته شدن نماز و نگرفتن روزه بستگی به مسیر برگشت دارد.

۴۵۰- گزینۀ (۲) از آیه «کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون»، می‌فهمیم که تقوا ثمره روزه است.

دروغ بستن بر خدا و پیامبر ﷺ و فروردن تمام سر (نه تمام بدن) در آب، سبب باطل شدن روزه می‌شود.

۴۵۱- گزینۀ (۲) خداوند به پیامبر ﷺ امر می‌کند نماز را به پا دارد: «واقم الصلاة». یکی از آثار نماز، دوری از زشتی‌ها و منکرات است. «ان الصلاة تنهی عن الفحشاء والمنکر» و ثمره برتر نماز یاد خداست «ولذکر الله اکبر».

● دقت کنید باری گرفتن از صبر پیام این آیه نیست.

۴۵۲- گزینۀ (۱) یکی از احکام مسافر این است که: اگر مسافری قبل از ظهر به وطنش برسد و کاری که روزه را باطل می‌کند، انجام نداده باشد، می‌تواند روزه‌اش را بگیرد؛ پس مسافر می‌تواند روزه‌اش را قبل از

رسیدن به وطنش بخورد.

اگر مسافر قبل از ظهر حرکت کند تا از ۴ فرسخی عبور نکرده است، نمی‌تواند چیزی بخورد.

۴۵۳- گزینۀ (۴) اگر فرزند با نهدی پدر و مادر به سفری برود که آن سفر بر او واجب نبوده، باید نماز را تمام بخواند و روزه‌اش را بگیرد، زیرا این شخص حکم مسافر را ندارد.

۴۵۴- گزینۀ (۲) مخاطب آیه «واقم الصلاة...» پیامبر اکرم ﷺ است که وظیفه برپاداشتن نماز را بر عهده دارد «واقم الصلاة». اولین ثمره نماز، «تنهی عن الفحشاء والمنکر» یعنی دوری از فحشاء، منکر و زشتی است.

● دقت کنید اولین ثمره نماز «تنهی عن الفحشاء والمنکر» است ولی مهم‌ترین ثمره آن «ذکر الله» است.

۴۵۵- گزینۀ (۴) انسان در طول روز پنج بار نماز را به پا می‌دارد. امام صادق علیه السلام «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.»

۴۵۶- گزینۀ (۴) با توجه به آیات ۹۰ و ۹۱ سوره مائده می‌فهمیم شیطان با شراب و قمار بین مردم کینه و دشمنی ایجاد می‌کند و آن‌ها را از یاد خدا و نماز غافل می‌کند. دور شدن از شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرک‌های بخت‌آزمایی، سبب رستگاری انسان می‌شود.

۴۵۷- گزینۀ (۴) شخصی که قبل از اذان ظهر می‌خواهد به مسافرت برود باید روزه‌اش را بگیرد و زمانی که از حد ترخص گذشت، روزه‌اش را افطار کند. شخصی که بعد از اذان ظهر به مسافرت می‌رود، باید روزه آن روز را بگیرد و حتی بعد از ۴ فرسخی نیز نمی‌تواند چیزی بخورد.

۴۵۸- گزینۀ (۳) ● دقت کنید «ضلالت» یعنی «گمراهی». حضرت علی علیه السلام در مثالی، انسان‌های بی‌تقوا را به سوارکارانی تشبیه کرده که سوار بر اسب‌های چموش و سرکش‌اند و عاقبت آن‌ها را در آتش می‌افکنند و به عبارتی به هلاک می‌کشاند.

۴۵۹- گزینۀ (۳) برای پاسخگویی به قسمت دوم سؤال کافی است بدانید «صراط = راه».

اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد. اگر عبارت «اهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم، به راه‌های انحرافی دیگران دل نخواهیم بست.

۴۶۰- گزینۀ (۱) روزه، کامل‌ترین مصداق صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است و مهم‌ترین ثمره آن، تقواست.

● دقت کنید «تقوا»، «خودداری از گناه» است و «دوری از گناه» ثمره نماز می‌باشد. **۴۶۱- گزینۀ (۳)** مدفوع انسان و حیوانات حرام گوشتی که خون جهنده داشته باشند نجس است نه همه حیوانات حرام گوشت.

۴۶۲- گزینۀ (۱) کسی بعد از ظهر به وطنش یا جایی که می‌خواهد بیشتر از ۱۰ روز در آن جا بماند برسد، نمی‌تواند آن روز را روزه بگیرد.

کسی که قبل از ظهر به وطنش برسد، اگر کاری کرده که روزه را باطل می‌کند، باید روزه آن روز را قضا کند، ولی اگر کاری که روزه را باطل می‌کند، نکرده باشد، روزه‌اش را باید ادامه دهد.

گزینه (۲): هر نیاپش و راز و نیازی چنین ثمراتی ندارد، بلکه باید در نیاپش تکرار و دقت رعایت شود.

گزینه (۳): این گزینه بیان می‌کند که باید همیشه نماز بخوانیم تا گناه نکنیم که نادرست است.

۴۷۴- گزینه (۳) مهم‌ترین فایده نماز یاد خداست: «لذکر الله اکبر».

۴۷۵- گزینه (۱) خداوند انسان را به عملی راهنمایی می‌کند که

اگر آن را به درستی و با معرفت انجام دهد، می‌تواند موانع درونی را کنار بزند و گام‌های موفقیت به سوی برترین هدف‌های زندگی را به خوبی بردارد.

روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است.

۴۷۶- گزینه (۲) اگر در رکوع و سجود عظمت خدا را در نظر داشته

باشیم، در مقابل مستکبران، خضوع و خشوع نخواهیم کرد، «اگر در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم، از آلودگی ظاهری حفظ خواهیم شد.

دقت کنید «آلودگی ظاهری» منظور کثیف و بدبو بودن جسم است!

۴۷۷- گزینه (۲) پیامبر ﷺ: «هر کس غیبت مسلمانی را کند، تا

چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر این که فرد غیبت‌شده او را ببخشد.»

با توجه به سخن امام صادق ﷺ می‌فهمیم میزان قبول شدن نماز، وابسته به دوری از گناهان است؛ یعنی هر چه بیشتر از گناهان دور شویم، نماز

ما مورد قبول است.

۴۷۸- گزینه (۴) افرادی که با پوشیدن لباس نامناسب به دنبال

اثبات خود هستند، در واقع به نیاز مقبولیت خود پاسخی نادرست داده‌اند.

۴۷۹- گزینه (۱) با توجه به سخن امام صادق ﷺ به مدعی زهد: «در

آن زمان (زمان پیامبر ﷺ) مردم در سختی بودند، اما امروز ما در شرایط بهتری هستیم و عموم مردم توانایی پوشیدن چنین لباسی را دارند.» می‌فهمیم که عامل

تفاوت پوشش میان پیشوایان دین شرایط زندگی مردم و توانایی مادی آن‌هاست.

۴۸۰- گزینه (۴) ضعیف‌شدن رشته‌های عفاف در روح انسان و

عرضه نابه‌جای زیبایی نوع آراستگی را تغییر می‌دهد و پوشش انسان جنبه خودنمایی می‌گیرد.

۴۸۱- گزینه (۳) انسان عقیف آراسته است و در وجود خود به

جای عرضه نابه‌جای زیبایی، ارزش‌های والاتری را می‌یابد که احترام و تحسین دیگران را برانگیزد.

۴۸۲- گزینه (۳) در این سؤال به جای عبارت «مهم‌ترین» از

عبارت «کمال اهمیت» استفاده شده است.

هنگام عبادت، مهم‌ترین زمان برای آراستگی است و این حدیث امام

صادق ﷺ که می‌فرمایند: «دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود...»، به آراستگی در هنگام عبادت اشاره دارد.

۴۸۳- گزینه (۳) شیوه رسول خدا ﷺ و پیشوایان دین سبب

شد که مسلمانان در اندک‌زمانی به آراسته‌ترین و پاکیزه‌ترین ملت‌ها تبدیل شوند و آرایش غیرمعمول نشانه ضعف روحی و عدم توانایی در اثبات

مقبولیت از راه درست است.

۴۸۴- گزینه (۱) به همان اندازه که رشته‌های عفاف در روح

انسان ضعیف و گسسته می‌شود، آراستگی و پوشش او سبک‌تر می‌شود و جنبه خودنمایی می‌گیرد. امام صادق ﷺ فرمودند: «لباس نازک و بدن نما

نپوشید؛ زیرا چنین لباسی، نشانه سستی و ضعف دینداری فرد است.»

۴۶۳- گزینه (۴) اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی

که می‌خواهد ده روز در آن‌جا بماند، برسد، اگر کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده، باید روزه‌اش را بگیرد (روزه‌اش درست است)، اما اگر

کاری که روزه را باطل می‌کند انجام داده باشد، در این صورت آن روز را نباید روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان، قضای آن روز بر او واجب است.

۴۶۴- گزینه (۳) امام صادق ﷺ «فرزندی که از روی خشم به

پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند - نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.»

۴۶۵- گزینه (۳) مبطلات روزه نه مورد است که یکی از آن‌ها

رساندن دود غلیظ به حلق است، مانند: دود سیگار و ... و یکی دیگر فروبردن تمام سر در آب.

• دقت کنید در گزینه‌های (۱) و (۲) فروبردن تمام بدن به جز سر گفته شده است.

۴۶۶- گزینه (۳) اگر کسی به چیز حرامی روزه خود را باطل

کند، مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفاره جمع بر او واجب می‌شود.

• دقت کنید در گزینه (۴) نیز همین مورد است، اما این شخص خودش فقیر است و نمی‌تواند ۶۰ مد طعام به فقرا بدهد؛ پس فقط باید ۶۰ روز، روزه بگیرد.

۴۶۷- گزینه (۴) یکی از ثمرات نماز، یاد خداست «و لذكر الله

اکبر». این ثمره سبب می‌شود تا حضور خداوند را در همه زندگی خود حس کنیم و با توجه به آیه «ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنكر و لذكر الله

اکبر»، دومین ثمره نماز، یاد خداست.

۴۶۸- گزینه (۲) اگر در نماز به عبارت «اهدنا الصراط المستقیم»

توجه کنیم، به راه‌های انحرافی دل نخواهیم بست.

با تکرار درست آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم، به تدریج می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم.

۴۶۹- گزینه (۲) اگر شخص روزه‌دار تمام سرش را در آب

فروبرد، روزه‌اش باطل می‌شود.

• دقت کنید هر یک از مبطلات نماز اگر سهواً انجام شود، روزه را باطل نمی‌کند.

۴۷۰- گزینه (۱) شخصی که نماز را کوچک نشمارد و درک

صحیحی نسبت به افعال آن نداشته باشد، نمازش او را از گناهان دور خواهد کرد که این مورد بیان‌کننده اولین ثمره نماز «تنهی عن الفحشاء والمنكر» است.

۴۷۱- گزینه (۲) اگر روزه‌دار پیش از ظهر به مسافرت برود،

(یعنی از ۴ فرسخی خارج شود)، باید روزه خود را افطار کند؛ اگر بعد از اذان ظهر به سفر برود، باید روزه خود را ادامه دهد.

۴۷۲- گزینه (۲) اگر روزه‌دار پیش از ظهر مسافرت کند و بیش از

چهار فرسخ برود، وقتی به حد ترخص برسد، باید روزه خود را باطل کند.

۴۷۳- گزینه (۴) اگر به زندانیان و خلافکاران جامعه نگاه کنیم،

می‌بینیم که چنین مجرمانی کم‌تر از میان افراد نمازخوان برمی‌خیزند. همین امر نشان می‌دهد که نماز تأثیر خود را گذاشته است و هر قدر نماز

با توجه و دقت بیشتر انجام شود، تأثیر آن بیشتر هم خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): روح همه انسان‌ها به خوبی‌ها گرایش دارد و این امر مختص نمازگزاران نیست؛ پس نمی‌توان عدم خلافتکاری نمازگزاران را به گرایش‌های

درونی ارتباط داد.